

FI Dnr 15-
15930

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Förslag till nya föreskrifter om vissa betalkonton

Sammanfattning

Finansinspektionen föreslår nya föreskrifter om betaltjänstleverantörers betalkonton. Föreskrifterna är ett led i genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (betalkontodirektivet).

Betalkontodirektivet föreslås genomföras bland annat genom att ett nytt kapitel införs i lagen (2010:751) om betaltjänster (LBT). I detta kapitel får regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, bemyndigande att meddela föreskrifter. Finansinspektionen lämnar nu förslag på föreskrifter utifrån de bemyndiganden som föreslås.

Föreskrifterna gäller för betaltjänstleverantörer som tillhandahåller sådana betalkonton som omfattas av betalkontodirektivet. Genom de föreslagna föreskrifterna om information och redovisning av tjänster och avgifter genomförs de bestämmelser i betalkontodirektivet som inte genomförs i lagförslaget och som inte förväntas tas om hand av kommande tekniska standarder från EU-kommissionen. Finansinspektionen lämnar också förslag till föreskrifter om vilka rutiner som betaltjänstleverantörer ska ha när konsumenter byter betalkonton. Bestämmelserna utgår i denna del främst från de rutiner för bankbyten som i dag tillämpas av medlemmar i Svenska Bankföreningen. Slutligen lämnar Finansinspektionen även förslag till föreskrifter om rapportering av uppgifter om avgifter för tjänster som är kopplade till betalkonton.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 juni 2017 i de delar som gäller bestämmelserna om rutiner för byte av betalkonto. Bestämmelserna om rapportering föreslås de träda i kraft nio månader efter att den delegerade akt som avses i artikel 3.4 i betalkontodirektivet träder i kraft. Bestämmelserna i förslaget 2 kap. om information till konsumenter föreslås träda i kraft samma dag som regeringen bestämmer att 4 a kap. 5 § i den föreslagna lagen ska börja gälla.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	4
1.3	Regleringsalternativ	4
1.4	Rättsliga förutsättningar	5
1.5	Ärendets beredning	6
2	Motivering och överväganden	6
2.1	Tillämpningsområde, definitioner och ikraftträdande	6
2.2	Information om tjänster och avgifter till konsumenter	7
2.3	Rutiner för byte av betalkonto	9
2.4	Rapportering av uppgifter till Finansinspektionen	13
3	Förslagets konsekvenser	14
3.1	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	14
3.2	Konsekvenser för företagen	15
3.3	Konsekvenser för Finansinspektionen	17

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

Syftet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (betalkontodirektivet) är att ge konsumenter insyn i och möjlighet att kunna jämföra de avgifter som tas ut för betalkonton och betaltjänster kopplade till dessa konton. Direktivet syftar även till att ge samtliga konsumenter som är lagligen bosatta i Europeiska unionen tillgång till ett betalkonto med grundläggande funktioner. Vidare avser direktivet att underlätta byten av betalkonton mellan betaltjänstleverantörer.

Regeringen har överlämnat en proposition¹ till riksdagen med förslag till ändringar i lagen (2010:751) om betaltjänster (LBT). Syftet med förslaget är att genomföra betalkontodirektivet. I förslaget får regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, rätt att meddela föreskrifter som kompletterar vissa av de lagändringar som föreslås.

Finansinspektionens mål med de föreslagna föreskrifterna är att bidra till att genomföra betalkontodirektivet i svensk rätt genom att använda de bemyndiganden som inspektionen får för att komplettera lagens bestämmelser på ett sätt som stärker konsumentskyddet. I föreskrifterna införs bland annat regler om de rutiner som betaltjänstleverantörer ska ha för konsumenters byte av betalkonto. Målet i denna del är att införa regler som är förenliga med betalkontodirektivet men som samtidigt är anpassade efter de befintliga rutiner som tillämpas av Svenska Bankföreningens medlemmar och som bedöms vara till fördel för konsumenterna.

Föreskrifterna syftar vidare till att genomföra de krav i betalkontodirektivet som rör information om avgifter och tjänster som betaltjänstleverantörer ska lämna, hålla tillgänglig och årligen redovisa för konsumenterna, och som inte redan har genomförts genom lagen eller genom de tekniska standarder som ska beslutas av EU-kommissionen.

I propositionen anges att Finansinspektionen bör få ansvaret för att det finns en jämförelsewebbplats i enlighet med artikel 7 i betalkontodirektivet. Webbplatsen ska innehålla information om avgifter för betalkonton. I de föreslagna föreskrifterna ingår regler om rapportering för att Finansinspektionen ska kunna fullgöra uppdraget att ansvara för jämförelsewebbplatsen.

¹ Prop. 2016/17:129.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

1.2.1 Nuvarande regelverk

I de delar som de nu föreslagna föreskrifterna gäller, saknas i stor utsträckning befintliga regler. I 4 kap. LBT finns emellertid vissa skyldigheter för betaltjänstleverantörer att lämna information innan ett avtal om enstaka betalningstransaktioner ingås (4 §) eller innan ett ramavtal ingås (10 §). Dessa bestämmelser genomför artiklarna 36.1 och 42.1–7 Europaparlamentets och rådets direktiv (2007/64/EG) om betaltjänster på den inre marknaden (det första betaltjänstdirektivet). Finansinspektionen bedömer att reglerna i 4 kap LBT inte påverkas, eller är tillräckliga för att kraven som ställs i betalkontodirektivet ska vara uppfyllda.

Det finns i dag inga regler, i lag eller andra föreskrifter, om hur byte av betalkonto ska gå till. Däremot har medlemmarna i Svenska Bankföreningen enats om rutiner som gäller när kunder byter bank. Som närmare redogörs för i avsnitt 2.3 har rutinerna haft inverkan på utformningen av Finansinspektionens förslag om föreskrifter för byte av betalkonton.

Det finns i nuläget inga regler om rapportering som tar sikte på den information som Finansinspektionen behöver få in för att uppfylla myndighetens skyldigheter enligt betalkontodirektivet.

1.2.2 Kommande regelverk

I betalkontodirektivet anges att EU-kommissionen efter förslag från Europeiska bankmyndigheten (Eba) ska anta tekniska standarder för genomförande och tillsyn i enlighet med artiklarna 3.4, 4.6 och 5.4. De tekniska standarderna, som blir direkt tillämpliga i Sverige när de antagits av kommissionen, har stor inverkan på utformningen av Finansinspektionens föreskriftsförslag. På vilket sätt de inverkar framgår av motiveringarna och övervägandena i avsnitt 2.1.

1.3 Regleringsalternativ

1.3.1 Information om avgifter och tjänster till konsumenter

Finansinspektionen bedömer att alla de informationskrav som ställs upp i betalkontodirektivet inte täcks av de föreslagna lagbestämmelserna i 4 a kap. LBT eller av Ebas utarbetade utkast till tekniska standarder. För att säkerställa att betalkontodirektivet helt införlivas i svensk rätt behövs därför bindande regler i form av föreskrifter från Finansinspektionen.

1.3.2 Regler för byte av betalkonto

Den rutin som Svenska bankföreningens medlemmar gemensamt har kommit överens om (bankbytesrutinen) innebär ett snabbare och smidigare byte än vad som stadgas i betalkontodirektivet. Rutinen tillämpas i dag av Svenska

bankföreningens medlemmar utan kända problem. Branschöverenskommelsen bedöms således fungera väl. Finansinspektionen anser, i likhet med vad regeringen uttalar i propositionen, att det vore till nackdel för konsumenterna att införa regler om byte av betalkonto som inte minst motsvarar bankbytesrutinen. För att säkerställa att kunder till andra betaltjänstleverantörer än Svenska bankföreningens medlemmar får samma möjligheter vid byte av betalkonto krävs dock bindande föreskrifter som omfattar alla de aktörer som direktivet och lagen avser att omfatta. I vissa delar krävs även en anpassning för att bankbytesrutinen ska vara förenlig med betalkontodirektivet. I enlighet med vad regeringen uttalar är det lämpligt att sådana krav på anpassning för betaltjänstleverantörer lämnas i föreskrifter.²

1.3.3 Rapportering av uppgifter till Finansinspektionen

Enligt artikel 7 i betalkontodirektivet ska medlemsstaterna se till att det finns en jämförelsewebbplats på nationell nivå (webbplatsen). På webbplatsen ska konsumenter ha tillgång till jämförelser av de avgifter som betaltjänstleverantörer tar ut för betaltjänster. Webbplatsen kan enligt direktivet drivas antingen av en behörig myndighet eller av privata aktörer för myndighetens räkning. Det framgår av propositionen att regeringen anser att Finansinspektionen bör få ansvaret för webbplatsen även om själva driften av den kan skötas av någon annan på uppdrag av Finansinspektionen.³ Oavsett vilken aktör som i slutändan kan komma att driva webbplatsen så måste den aktören publicera korrekt och aktuell data på webbplatsen om avgifterna för tjänsterna. För att webbplatsen ska uppfylla kraven som ställs i direktivet, och eftersom bemyndigandet anger att uppgifterna ska lämnas till Finansinspektionen, är det nödvändigt med ett krav på att betaltjänstleverantörer löpande rapporterar uppgifter till Finansinspektionen i bindande föreskrifter.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Enligt lagförslaget ska bemyndiganden införas i 4 a kap. 10 § LBT. Där anges att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får meddela föreskrifter om

- den information och redovisning som en betaltjänstleverantör ska lämna eller hålla tillgänglig enligt 4 a kap. 5 § LBT,
- de rutiner som ska gälla för byte av betalkonto enligt 4 a kap. 6 § LBT, och
- de uppgifter om betalkonton med grundläggande funktioner som en betaltjänstleverantör ska lämna till Finansinspektionen.

Finansinspektionen har vid utarbetandet av föreskriftsförslaget utgått från att myndigheten kommer att få bemyndigande från regeringen att meddela föreskrifter på de områden som angetts ovan.

² Prop. 2016/17:129 s. 42.

³ Prop. 2016/17:129 s. 53.

1.5 Ärendets beredning

Finansinspektionen påbörjade beredningen av förslaget i början av 2017 när regeringen hade presenterat lagrådsremissen för genomförandet av betalkontodirektivet. Under ärendets beredning har Finansinspektionen haft kontakter med Svenska Bankföreningen om bankbytesrutinen.

Som närmare framgår av avsnitt 2 är vissa delar av föreskriftsförslaget utformat utifrån utkast till tekniska standarder. Finansinspektionen har trots det valt att remittera föreskriftsförslaget i sin helhet. De delar som bygger på de tekniska standarderna kan dock inte beslutas innan standarderna har antagits. Detta gör att vissa delar av föreskriftsförslaget kan behöva beslutas vid en senare tidpunkt än övriga delar. Så länge som innehållet i de slutligt antagna tekniska standarderna inte gör att Finansinspektionen behöver ändra föreskrifterna i sak, kommer någon ny remittering inte att ske.

2 Motivering och överväganden

2.1 Tillämpningsområde, definitioner och ikraftträdande

Av artikel 1.6 i betalkontodirektivet framgår att direktivet gäller för betalkonton där konsumenter åtminstone ska kunna placera medel, ta ut kontanter samt utföra och ta emot betalningstransaktioner. Av skäl 12 till direktivet framgår vidare att direktivet inte omfattar konton med mer begränsade funktioner. Regeringen har angett att det inte finns anledning att tillämpa de bestämmelser som genomför betalkontodirektivet på andra typer av betalkonton än de som anges i direktivet.⁴ Finansinspektionen föreslår därför att föreskrifterna endast ska gälla för de betaltjänstleverantörer som tillhandahåller sådana betalkonton som uppfyller kraven som anges i artikel 1.6 i betalkontodirektivet. Det innebär att många betaltjänstleverantörer inte omfattas av föreskrifterna. Det gäller betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar, registrerade betaltjänstleverantörer och registrerade utgivare av elektroniska pengar som tillhandahåller betalkonton utan de funktioner som konsumenter åtminstone kumulativt ska kunna utföra med kontot.

2.1.1 Regler om rutiner för byte av betalkonto gäller inte alla byten

Av förslaget till 4 a kap. 6 § LBT framgår att betaltjänstleverantörer ska ha rutiner för en konsuments byte av betalkonto i samma valuta mellan betaltjänstleverantören och en annan betaltjänstleverantör i Sverige. Reglerna i 3 kap. de föreslagna föreskrifterna gäller därför när en konsument byter betalkonto från en betaltjänstleverantör, som kallas avlämnande betaltjänstleverantör, till ett nytt betalkonto hos en annan betaltjänstleverantör i Sverige, som kallas övertagande betaltjänstleverantör. Reglerna gäller således inte vid byte av betalkonto inom samma betaltjänstleverantör.

⁴ Se prop. 2016/17:129 s. 21.

2.1.2 Föreskrifternas föreslagna ikraftträdande

De svenska lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juni 2017, förutom reglerna i 4 a kap. 5 § LBT om information till konsumenter som träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Det beror på att medlemsstaterna enligt artikel 29.2 b i betalkontodirektivet ska tillämpa de åtgärder som är nödvändiga för att följa artikel 4.1–4.5, 5.1–5.3 och 7 senast nio månader efter att den delegerade akt om tekniska standarder som avses i artikel 3.4 träder i kraft.

Detta innebär att ikraftträdandet för vissa bestämmelser är beroende av när EU-kommissionen antar de tekniska standarderna för tillsyn. Det gäller det datum då

1. betaltjänstleverantörer måste börja lämna och hålla information tillgänglig,
2. webbplatsen ska vara igång, och
3. rapporteringsplikten för betaltjänstleverantörer börjar gälla.

När Finansinspektionens förslag till föreskrifter remitteras är den delegerade akten inte antagen. Därför kan inget ikraftträdandedatum för reglerna om information om tjänster och avgifter till konsumenter, samt om rapporteringsplikten anges. Finansinspektionen föreslår dock att rapporteringsplikten ska träda i kraft nio månader efter att den delegerade akt som avses i artikel 3.4 i betalkontodirektivet träder i kraft samt att bestämmelserna i 2 kap. ska träda i kraft samma dag som regeringen bestämmer att 4 a kap. 5 § LBT ska börja gälla.

2.2 Information om tjänster och avgifter till konsumenter

2.2.1 Bakgrund till förslagen i 2 kap. föreskrifterna

Kraven som ställs på betaltjänstleverantörer enligt den föreslagna 4 a kap. 5 § LBT kan delas upp i tre informationsplikter. Den första omfattar krav på information som ska lämnas i rimlig tid innan ett avtal mellan en konsument och en betaltjänstleverantör ingås. Den andra omfattar krav på att betaltjänstleverantören håller viss information tillgänglig för konsumenter, oavsett om de är kunder eller inte. Den tredje omfattar krav på att betaltjänstleverantören årligen redovisar avgifter och räntesatser för tjänster som är knutna till ett befintligt betalkonto för konsumenten.

Av artikel 4.6 i betalkontodirektivet framgår att EU-kommissionen ska anta tekniska standarder för genomförande av ett standardiserat informationsformat för den information som ska lämnas av en betaltjänstleverantör innan ett avtal om betalkonto ingås (dokument med avgiftsinformation). Vid tidpunkten för Finansinspektionens remittering har de tekniska standarderna inte antagits. Av

det utkast⁵ som Eba har remitterat framgår dock att flertalet av de krav som ställs på betaltjänstleverantörernas information till konsumenter i betalkontodirektivet genomförs i de tekniska standarderna.

Vidare ska EU-kommissionen, enligt artikel 3.4 i betalkontodirektivet, anta tekniska standarder för tillsyn avseende en standardiserad terminologi för tjänster kopplade till betalkonton (ordlistan). Sverige ska, enligt artikel 3.5 i betalkontodirektivet, integrera den standardiserade terminologin i förteckningen över de mest representativa tjänsterna kopplade till betalkonton i Sverige (den nationella förteckningen av tjänster) som ska offentliggöras. Den nationella förteckningen av tjänster ska offentliggöras av Sverige senast tre månader efter att den delegerade akt som avses i artikel 3.4 i betalkontodirektivet har trätt i kraft.

Av artikel 5.4 i betalkontodirektivet framgår vidare att EU-kommissionen ska anta tekniska standarder för genomförande av ett standardiserat presentationsformat för redovisningen av avgifter och räntesatser samt dess gemensamma symbol (redovisning av avgifter). Inte heller dessa tekniska standarder har vid remitteringen av Finansinspektionens föreskrifter antagits av EU-kommissionen. I likhet med de tekniska standarder som ska antas enligt artikel 4.6 i betalkontodirektivet, genomför dock det utkast⁶ till tekniska standarder enligt artikel 5.4 i betalkontodirektivet flertalet av kraven som ställs på betaltjänstleverantörernas redovisning av avgifter och räntesatser i artikel 5 i betalkontodirektivet.

Finansinspektionens förslag till föreskrifter om information om tjänster och avgifter som ska lämnas eller hållas tillgänglig för konsumenter omfattar således dokumentet med avgiftsinformation, ordlistan och redovisning av avgifter som EU-kommissionen förväntas anta tekniska standarder för. Förslaget omfattar också den nationella förteckningen av tjänster som regeringen förväntas offentliggöra.

Som framgår ovan är varken de tekniska standarderna eller den nationella förteckningen av tjänster antagna vid tidpunkten för Finansinspektionens remittering av de föreslagna föreskrifterna. Finansinspektionen har dock valt att, med utgångspunkt från de utkast som finns, remittera förslag till regler även på dessa områden. Som nämnts ovan i avsnitt 1.5 kan det dock bli så att Finansinspektionen fattar beslut om dessa regler vid ett senare tillfälle än de övriga bestämmelserna.

⁵ EBA/CP/2016/13 – EBA Draft Regulatory Technical Standards on the standardised presentation format of the fee information document and its common symbol, under Article 4(6) of Directive 2014/92/EU.

⁶ EBA/CP/2016/13 – EBA Draft Regulatory Technical Standards on the standardised presentation format of the statement of fees and its common symbol, under Article 5(4) of Directive 2014/92/EU.

2.2.2 *Hur informationen ska lämnas innan avtal ingås*

I artikel 4.2 d i betalkontodirektivet ställs krav på att dokumentet med avgiftsinformation ska lämnas på medlemsstatens officiella språk, om inget annat avtalats. Det anges vidare i artikel 4.2 e i direktivet att belopp ska anges i betalkontots valuta om inget annat avtalats. Av det utkast till tekniska standarder som har tagits fram av Eba och som ska antas av EU-kommissionen, framgår inte att dessa krav ska vara uppfyllda. Inte heller i det svenska lagförslaget framgår att informationen ska lämnas på detta sätt. Mot den bakgrunden föreslår Finansinspektionen att informationen ska vara på svenska och anges i samma valuta som medlen på betalkontot, om inget annat avtalats.

2.2.3 *Hur information ska hållas tillgänglig*

I artikel 4.5 i betalkontodirektivet ställs krav på att den nationella förteckningen av tjänster samt ordlistan om möjligt ska hållas tillgängliga på betaltjänstleverantörens webbplats, samt i lokaler som är tillgängliga för konsumenter, även de som inte är kunder. I det svenska lagförslaget framgår inte att dessa krav från betalkontodirektivet ska vara uppfyllda. Finansinspektionen föreslår därför att informationen ska hållas tillgänglig i lokaler som konsumenter har tillgång till, samt på betaltjänstleverantörens webbplats. Kravet gäller enbart för de betaltjänstleverantörer som har en webbplats respektive en lokal som konsumenter har tillgång till.

2.2.4 *Hur avgifter och räntesatser ska redovisas*

I artikel 5.3 d i betalkontodirektivet ställs krav på att redovisningen av avgifter för tjänster ska lämnas på medlemsstatens officiella språk, om inget annat avtalats. Det anges vidare i artikel 5.3 b i direktivet att belopp ska anges i betalkontots valuta om inget annat avtalats. Av de utkast till tekniska standarder som har tagits fram av Eba och som EU-kommissionen ska anta framgår inte att dessa krav ska vara uppfyllda. Inte heller i det svenska lagförslaget framgår att informationen ska lämnas på detta sätt. Mot den bakgrunden föreslår Finansinspektionen att informationen ska vara på svenska och ange beloppen i samma valuta som medlen på betalkontot, om inget annat avtalats.

2.3 Rutiner för byte av betalkonto

2.3.1 *Allmänt om befintliga alternativ och kraven i betalkontodirektivet*

Av artikel 9 i betalkontodirektivet framgår att medlemsstaterna ska se till att betaltjänstleverantörer erbjuder en bytestjänst mellan betalkonton i samma valuta till alla konsumenter. Av artikel 10 framgår vilka krav som ställs på bytestjänsten och som medlemsstaterna ska se till att betaltjänstleverantörerna erbjuder. Medlemsstaterna får dock behålla alternativ till kraven som anges i direktivet om de tydligt främjar konsumenten, inte innebär någon ytterligare

belastning för konsumenten och om bytet slutförs inom högst samma tidsram som framgår av artikel 10.

Artiklarna genomförs delvis genom förslaget till 4 a kap. 6 § LBT som anger att betaltjänstleverantörer ska ha rutiner för byte av betalkonto. Det anges dock i propositionen⁷ att de närmare kraven på rutinerna bör regleras i föreskrifter på lägre nivå än lag. Vidare anger regeringen att valmöjligheten att behålla befintliga alternativ bör utnyttjas eftersom medlemmarna i Svenska Bankföreningen i dag tillämpar en rutin för byte av bankkonto som är enklare och går snabbare att genomföra än med den tjänst som anges i direktivet.

Bankbytesrutinen har som nämnts ovan använts av medlemmarna i Svenska Bankföreningen under lång tid och bedöms även av Finansinspektionen fungera väl. Finansinspektionen instämmer i regeringens bedömning att bankbytesrutinen är smidigare och att ett byte genomförs snabbare än med den tjänst som beskrivs i direktivet (bytestjänsten). Det framgår dock av bankbytesrutinen att den gäller för konsumenter som avser att byta bankkonto och tillhörande banktjänster. Eftersom såväl direktivet som förslaget till 4 a kap. 6 § LBT ställer krav på att *betaltjänstleverantörer* ska ha rutiner för att byta *betalkonto* är det därför enligt Finansinspektionen inte möjligt att införa bankbytesrutinen i föreskrifter utan anpassning. Det beror på att bankbytesrutinen omfattar tjänster som inte alla betaltjänstleverantörer har rätt eller möjlighet att tillhandahålla samt tjänster som direktivet inte omfattar.⁸ Finansinspektionens förslag till krav på rutinen för att byta betalkonto är därför utformat så att samtliga betaltjänstleverantörer kan tillämpa och följa kraven, samtidigt som den befintliga och väl fungerande bankbytesrutinen fortfarande ska kunna användas i så stor utsträckning som möjligt.

2.3.2 *Krav på skriftliga rutiner*

De rutiner för byte av betalkonto som en betaltjänstleverantör ska ha ska vara skriftliga, enligt Finansinspektionens föreslagna föreskrifter. Skriftliga rutiner kan enkelt kontrolleras och underlättar därför Finansinspektionens tillsyn över att betaltjänstleverantörer uppfyller sina skyldigheter. Mot bakgrund av detta – och eftersom en betaltjänstleverantör dessutom är skadeståndsansvarig mot konsumenten för rena förmögenhetsskador som uppstår på grund av att leverantören inte har följt skyldigheterna enligt 4 a kap. 6 § LBT – anser Finansinspektionen att det är rimligt att kräva att alla betaltjänstleverantörer, oavsett storlek, har skriftliga rutiner. På så sätt kan betaltjänstleverantören ta ansvar och säkerställa att rutinerna inte leder till skadeståndsanspråk, enligt 4 a kap. 8 § LBT, för betaltjänstleverantören.

Finansinspektionen bedömer att de flesta institut som blir skyldiga att följa de föreslagna föreskrifterna är så kallade fullsortimentbanker, eller åtminstone

⁷ Prop. 2016/17:129 s. 42.

⁸ Som exempel kan nämnas e-fakturor, inlåningskonton, valutakonton, ISK-konton eller fondkonton.

banker med fler tjänster kopplade till sina betalkonton än de som omfattas enligt artikel 1.6 i betalkontodirektivet. För att göra det möjligt för sådana banker – och underlätta för konsumenterna som är kunder i dessa banker – att hantera byten av fler tjänster, anges i förslaget att rutinen åtminstone ska uppfylla kraven som framgår av föreskrifterna. Det innebär att det fortfarande kommer att vara möjligt för betaltjänstleverantörer med fler tjänster att fastställa mer långtgående rutiner – i likhet med bankbytesrutinen. Av förslaget till 4 a kap. 6 § LBT framgår att rutinen ska säkerställa att bytet sker snabbt och utan onödiga olägenheter för kunden. De föreslagna reglerna i föreskrifterna gäller dock endast för de tjänster som omfattas av föreskrifternas tillämpningsområde.

2.3.3 Konsumentens uppdrag

Finansinspektionens förslag innebär att bytet av betalkonto inleds genom att en konsument vänder sig till den övertagande betaltjänstleverantören med önskemål om att genomföra ett byte. Samtidigt ger konsumenten den övertagande betaltjänstleverantören ett skriftligt uppdrag att påbörja bytet och bistå konsumenten med detta. Om det gamla betalkontot har flera innehavare ska samtliga ge uppdraget. Detta följer av både direktivets krav på bytestjänsten och av bankbytesrutinen. Några speciella formkrav för de övriga innehavarnas samtycke föreslås inte, vilket innebär att en fullmakt bör kunna godtas av betaltjänstleverantören.

Av artikel 10.2 i betalkontodirektivet framgår att tillståndet (dvs. uppdraget) ska upprättas på ett av de officiella språken i den medlemstat där tjänsten påbörjas, eller något annat språk som parterna kommit överens om. Eftersom detta krav inte framgår av den föreslagna bestämmelsen i 4 a kap. 6 § LBT, föreslår Finansinspektionen att det anges i föreskrifterna att uppdraget ska kunna lämnas på svenska om inget annat avtalas mellan konsumenten och betaltjänstleverantören.

Det framgår vidare av artikel 10.2 tredje stycket i betalkontodirektivet att konsumenten ska kunna ge sitt samtycke till att betaltjänstleverantörerna utför var och en av de uppgifter som regleras i artikeln. Finansinspektionen föreslår därför att en konsument ska ha möjlighet att låta uppdraget omfatta även byte av autogiron, inkommande betalningar och stående överföringar till den nya betaltjänstleverantören. Därutöver föreslår Finansinspektionen, till skillnad från vad som gäller enligt bankbytesrutinen, att konsumenten ska ha möjlighet att välja att den avlämnande betaltjänstleverantören inte ska överföra kvarstående saldo eller avsluta kontot.

Den föreslagna 4 a kap. 6 § LBT innehåller ett krav på att bytet ska vara genomfört inom den tidsram som framgår av artikel 10 i betalkontodirektivet. Den yttersta tidsramen som betaltjänstleverantörer har att agera på enligt direktivet är tolv bankdagar. Av bankbytesrutinen framgår att byten av sådana betalkonton som omfattas av betalkontodirektivet normalt ska hanteras redan inom tre bankdagar. Finansinspektionen anser i likhet med regeringen att det

skulle vara till nackdel för konsumenterna att inte behålla befintliga rutiner eftersom de flesta byten för konsumenter i dag sker mellan betaltjänstleverantörer som är medlemmar i Svenska Bankföreningen, där bankbytesrutinens krav på tre bankdagar tillämpas. Finansinspektionen föreslår därför att det ställs krav på att betaltjänstleverantörerna normalt genomför bytet inom tre bankdagar från den dag uppdraget inleds. För att det ska vara möjligt för konsumenter att lämna in uppdraget, men fortfarande fördröja processen så att bytet slutförs vid en senare tidpunkt, föreslås en möjlighet att ange ett senare datum för när bytet ska inledas.

2.3.4 Den övertagande betaltjänstleverantörens skyldigheter

För att hålla tidsramen på tre bankdagar, ge den avlämnande betaltjänstleverantören så mycket tid som möjligt, och för att ta hänsyn till att uppdrag kan lämnas efter att dagens post har skickats, är det enligt Finansinspektionen rimligt att kräva att uppdraget och instruktionerna överlämnas till den avlämnande betaltjänstleverantören senast bankdagen efter den bankdag då konsumenten angett att bytet ska inledas. Oavsett om den övertagande betaltjänstleverantören och konsumenten har kommit överens om att i sin kommunikation använda ett annat språk ska uppdraget med instruktioner som den övertagande leverantören skickar till den avlämnande vara på svenska. Detta för att den avlämnande betaltjänstleverantören med säkerhet ska kunna förstå avslutsuppdraget.

Övriga skyldigheter som den övertagande betaltjänstleverantören har enligt Finansinspektionens förslag är att informera betalare om de nya kontouppgifter och andra uppgifter som krävs för att göra betalningar till det nya betalkontot. Med betalare avses exempelvis konsumentens arbetsgivare för löneutbetalningar, Försäkringskassan för utbetalningar av bidrag och ersättningar samt Centrala studiestödsnämnden för utbetalningar av studielån. Informationsskyldigheten gäller de betalare som konsumenten har uppgett i uppdraget. Vidare ska den övertagande betaltjänstleverantören knyta de autogiron och stående överföringar som konsumenten har angett i uppdraget till det nya betalkontot. Det ska ske senast tre bankdagar efter det datum som konsumenten bestämt att bytet ska inledas. Som exempel på sådana överföringar kan nämnas överföringar till sparkonton, överföringar till konton för fakturabetalningar och regelbundna överföringar till andra betalningsmottagare.

Eftersom konsumenten enligt förslaget ska ha möjlighet att välja att det gamla betalkontot inte avslutas, är en övertagande betaltjänstleverantör endast skyldig att informera den avlämnande betaltjänstleverantören om hur en överföring av eventuella kvarstående medel ska ske om konsumenten begärt det, eller om kontot enligt uppdraget ska avslutas. Den information som ska lämnas rör i de flesta fall kontonummer till det nya betalkontot, men det kan även handla om annan information som den övertagande betaltjänstleverantören behöver för att kunna kreditera konsumentens betalkonto vid situationer där exempelvis betaltjänstleverantören inte är ansluten till ett generellt betalsystem.

2.3.5 *Den avlämnande betaltjänstleverantörens skyldigheter*

Utöver att avsluta och överföra kvarstående saldo till det nya betalkontot om kontot ska avslutas, är den avlämnande betaltjänstleverantören enligt förslaget skyldig att, om det begärts av konsumenten, sluta utföra transaktioner inom tre bankdagar från att den avlämnande betaltjänstleverantören mottagit ett fullständigt uppdrag från den övertagande betaltjänstleverantören.

Om konsumenten inte har gett instruktioner om att kontot ska avslutas, är det fortfarande möjligt att konsumenten vill att inkommande betalningar och autogireringar ska fortsätta att gå till eller från det gamla betalkontot. Finansinspektionens förslag är därför i dessa aspekter mer flexibelt för en konsument som får möjlighet att ge instruktioner om att endast vissa delar av bytet ska genomföras. Andra alternativ, som exempelvis skulle kräva att den avlämnande betaltjänstleverantören alltid avslutade betalkonton skulle vara till nackdel för konsumenter som av olika skäl önskar ha två eller flera betalkonton.

2.4 Rapportering av uppgifter till Finansinspektionen

2.4.1 *Rapporteringskyldighetens omfattning*

Den rapporteringskyldighet som Finansinspektionen föreslår gäller endast sådana betaltjänstleverantörer som har betalkonton som omfattas av föreskrifterna enligt 1 kap. 1 §. Finansinspektionen föreslår också, i enlighet med hur bemyndigandet är formulerat, att rapporteringsplikten endast ska gälla betalkonton med grundläggande funktioner. Vad som avses med grundläggande funktioner framgår av förslaget till 4 a kap. 2 § LBT.

2.4.2 *Löpande rapportering inom en bankdag*

Uppgifterna som ska rapporteras är de avgifter som en betaltjänstleverantörer tillämpar för de tjänster som framgår av den nationella förteckningen av tjänster. Uppgifterna är avsedda att användas som data till jämförelsewebbplatsen. I artikel 7 i betalkontodirektivet ställs krav på att medlemsstaterna ska säkerställa att informationen som publiceras på webbplatsen är aktuell och korrekt. Eftersom betaltjänstleverantörer fritt kan ändra avgifterna för sina tjänster föreslår Finansinspektionen att det ställs krav på en löpande rapportering. Alternativet med en periodisk rapportering skulle innebära att webbplatsen endast skulle innehålla korrekt information så länge inga avgifter ändrades mellan rapporteringstillfällena. För att undvika längre perioder med inaktuell information på webbplatsen föreslår Finansinspektionen att betaltjänstleverantörer löpande – senast en bankdag efter att nya avgifter tillämpas – ska vara skyldiga att rapportera dem till Finansinspektionen.

3 Förslagets konsekvenser

3.1 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

Finansinspektionens förslag till föreskrifter riktar sig uteslutande till företag som tillhandahåller betalkonton och tjänster till konsumenter. De övervägande skälen till att betalkonton regleras i betalkontodirektivet är att stärka konsumenters rättigheter, öka deras möjligheter till flexibilitet och minska det informationsunderläge som uppstår när det är svårt för konsumenter att jämföra de avgifter som olika betaltjänstleverantörer tar ut för sina tjänster.

3.1.1 Information om avgifter och tjänster till konsumenter

Genom Finansinspektionens förslag till föreskrifter säkerställs att informationen lämnas på svenska. Detta medför i första hand att konsumenter som är kunder till utländska institut som utnyttjar sin direktivbaserade rätt att tillhandahålla tjänster eller etablera sig i Sverige får information på svenska. Finansinspektionen bedömer att i huvudsak all information redan i dag lämnas på svenska. I praktiken innebär forskriftsförslaget därför inga större förändringar för konsumenter i dag.

Förslaget innebär vidare att konsumenter som inte har tillgång till betaltjänstleverantörers webbplatser får möjlighet att tillgodogöra sig informationen som ska hållas tillgänglig genom att besöka betaltjänstleverantörers lokaler. Detta bedöms få en positiv effekt för konsumenter som saknar naturlig tillgång till webben.

3.1.2 Byte av betalkonto

Finansinspektionen bedömer att en överväldigande majoritet av byten av betalkonton i dag sker enligt den rutin som Svenska Bankföreningen har tagit fram och tillämpar för sina medlemmar. Eftersom Finansinspektionens förslag till föreskrifter till stor del är anpassat efter bankbytesrutinen förväntas det inte medföra någon större förändring för de flesta konsumenter. Förslaget får däremot större effekt för konsumenter som är kunder till marknadsaktörer som inte är medlemmar i Svenska Bankföreningen. Dessa konsumenter kommer att ha samma möjlighet som övriga konsumenter att på ett smidigt sätt byta betalkonto när Finansinspektionens föreskrifter träder i kraft.

Det kan även noteras att bankbytesrutinen inte till fullo överensstämmer med de krav som föreslås i Finansinspektionens föreskrifter. På de områden där skillnader finns, kommer alltså konsumenter att få en större flexibilitet. Exempelvis kan nämnas att konsumenter ska ha möjlighet att i uppdraget närmare bestämma om samtliga moment i bytet ska utföras. Förslaget bedöms därför i denna del påverka konsumenterna positivt.

3.1.3 Rapportering av avgifter

Att en betaltjänstleverantör måste lämna uppgifter till Finansinspektionen bedöms endast indirekt påverka konsumenterna och samhället. Genom att det i förslaget till föreskrifter ställs krav på att betaltjänstleverantörer ska rapportera till Finansinspektionen när leverantören ändrar avgifterna skapas möjligheterna att bygga en jämförelsewebbplats som innehåller korrekta och aktuella uppgifter.

Med hjälp av en sådan jämförelsewebbplats kan konsumenter på ett tydligt sätt jämföra och bli medvetna om de kostnader som betaltjänstleverantörer tar ut för sina tjänster. I dag är prissättningen och avgiftsstrukturerna på marknaden enligt Finansinspektionen ofta otydliga eftersom konsumenterna i många fall erbjuds paketlösningar. Samhället och konsumenterna bedöms därför indirekt påverkas positivt av kraven på löpande rapportering av avgifter till Finansinspektionen.

3.2 Konsekvenser för företagen

3.2.1 Berörda företag

Föreskrifterna föreslås först och främst gälla för betaltjänstleverantörer. Det innebär att samtliga aktörer som kommer att följa föreskrifterna redan i dag står under tillsyn av Finansinspektionen. Vidare krävs det att betaltjänstleverantörerna tillhandahåller betalkonton med vissa funktioner. Eftersom Finansinspektionen inte har möjlighet att registrera, eller på annat sätt har uppgifter om vilka betaltjänstleverantörer som tillhandahåller betalkonton med sådana funktioner, är det svårt att ange det exakta antalet berörda företag. Dessutom omfattas dessa tjänster ofta inte av ytterligare tillståndsplikt för betaltjänstleverantörer, utan det står leverantörerna fritt att påbörja en sådan verksamhet i sin rörelse.

Det finns totalt cirka 150 betaltjänstleverantörer som kan omfattas av föreskrifterna. Dessa fördelas på cirka 120 kreditinstitut samt cirka 30 betalningsinstitut, registrerade betaltjänstleverantörer och utgivare av elektroniska pengar. Finansinspektionen bedömer att det, som situationen ser ut i dag, är osannolikt att betaltjänstleverantörer som inte är kreditinstitut kommer att omfattas av föreskrifterna. Inte heller alla kreditinstitut har betalkonton av det slag som omfattas av föreskrifterna. Däremot bedöms majoriten av bankaktiebolagen omfattas, även om ett fåtal ser ut att falla utanför tillämpningsområdet. Antalet bankaktiebolag är i dag 87 och Finansinspektionen bedömer därför att cirka 100 bolag är berörda. Eftersom majoriteten av de berörda företagen är betaltjänstleverantörer under tillsyn, som dessutom tillämpar liknande rutiner som beskrivs i föreskrifterna, bedömer inte Finansinspektionen att några speciella informationsinsatser är nödvändiga.

3.2.2 Information om avgifter och tjänster till konsumenter

Finansinspektionens föreskriftsförslag är begränsat när det gäller den ytterligare information som behöver tillhandahållas och hållas tillgänglig av företagen. Konsekvenserna för företagen med anledning av dessa förslag bedöms därför vara marginella. De ökade kostnader som riskerar att uppstå består av kostnader för översättning av den information som ska tillhandahållas och tillgängliggöras för konsumenten samt kostnader för att tillgängliggöra information på betaltjänstleverantörers webbplats och i lokalerna.

Finansinspektionen bedömer att de aktörer som föreslås omfattas av föreskrifterna inte kommer att behöva översätta informationen eftersom bolagen redan använder svenska i sin information i dag. Kostnaden för att publicera den första informationen på webbplatsen bedöms även den vara liten. Det tar uppskattningsvis inte mer än 1–2 timmar, vilket innebär en kostnad på högst 2 600 kronor (1 300 x 2 timmar).

Den överväldigande majoriteten av de aktörer som omfattas av föreskriftsförslaget kommer, enligt Finansinspektionens bedömning, bara vara skyldiga att hålla informationen tillgänglig i en lokal. En sådan kostnad skulle därför vara försumbar. För enstaka aktörer, som har ett stort kontorsnät där informationen måste finnas tillgänglig, bedöms dock kostnaden bli större. Finansinspektionen uppskattar tidsåtgången till 30 minuter per kontor och år. För en betaltjänstleverantör med 100 kontor bedöms kostnaden således bli 65 000 kronor (1 300 x 0,5 timmar x 100 kontor) årligen.

Eftersom betaltjänstleverantörerna enligt de tekniska standarderna är skyldiga att lämna informationen, bedömer Finansinspektionen att förslaget om språk och tillgänglighet i föreskrifterna endast marginellt kan komma att påverka konkurrensen mellan betaltjänstleverantörerna .

3.2.3 Byte av betalkonto

Finansinspektionen bedömer att betaltjänstleverantörer påverkas av Finansinspektionens förslag till föreskrifter om byte av betalkonto.

För många av de som berörs innebär föreskrifterna inte någon stor skillnad jämfört med hur hanteringen sker i dag, mot bakgrund av att många tillämpar bankbytesrutinen. Finansinspektionen bedömer att framtagandet av rutinerna medför en kostnad av engångskaraktär. Uppskattningsvis tar det en betaltjänstleverantör 10–15 timmar att upprätta en rutin. Kostnaden beräknas därför som högst bli 19 500 kronor (1 300 kronor x 15 timmar).

Att skapa blanketter eller liknande dokument som konsumenten kan lämna uppdraget för bytet på, beräknas ta betaltjänstleverantörer cirka 5 timmar. Det innebär en kostnad på 6 500 kronor (1 300 kronor x 5 timmar). Kostnaden är av engångskaraktär. Om betaltjänstleverantören dessutom redan tillämpar bankbytesrutinen bedöms kostnaden för detta vara försumbar.

Finansinspektionen bedömer vidare att de betaltjänstleverantörer som förväntas omfattas av föreskrifterna i stor utsträckning redan vidtar likartade åtgärder vid en kunds begäran om byte av betalkonto. De krav som föreslås i föreskrifterna bedöms därför inte medföra någon särskild kostnad för hanteringen av byten.

Finansinspektionen bedömer att förslaget till regler om byte av betalkonto kommer att öka konkurrensen för betaltjänstleverantörer, eftersom målet är att en konsument ska ha rätt till snabba och smidiga byten. Det innebär att konsumenter som inte är nöjda med en betaltjänstleverantör har möjlighet att göra ett smidigt byte. Eftersom de befintliga rutinerna som tillämpas av Svenska Bankföreningen endast gäller bankkonton och banker, bedöms förslaget påverka konkurrensen positivt för betaltjänstleverantörer.

3.2.4 Skyldighet att lämna uppgifter till Finansinspektionen

Som nämnts ovan är det betaltjänstleverantörer som kommer att omfattas av de föreslagna föreskrifterna. Dessa aktörer har redan i dag en skyldighet att, enligt andra regelverk, rapportera olika typer av uppgifter till Finansinspektionen. Företagen bör därför ha rutiner på plats för att kunna lämna in rapporter till Finansinspektionen. Finansinspektionen bedömer vidare att det inte är troligt att avgifterna för de tjänster där det råder rapporteringsplikt ändras särskilt ofta. Finansinspektionen uppskattar därför att tidsåtgången för betaltjänstleverantörers rapportering uppgår till 1–3 timmar per år. Det innebär en årlig kostnad på högst 3 900 kronor (1 300 kronor x 3 timmar).

3.2.5 Konsekvenser för små företag

Finansinspektionen bedömer att det inte finns några små företag bland de befintliga betaltjänstleverantörer som finns registrerade hos Finansinspektionen i dag. Några konsekvenser för små företag förväntas därför inte.

3.3 Konsekvenser för Finansinspektionen

3.3.1 Information om avgifter och information till konsumenter

Finansinspektionen beräknar att kostnaderna för tillsyn av att reglerna om information följs är marginella. Samtidigt får även Finansinspektionen fördelar av att information om tjänster som tillhandahålls görs tillgänglig eftersom sådan information inte alltid finns registrerad eller på annat sätt samlad hos Finansinspektionen. Publiceringen av uppgifter på betaltjänstleverantörers webbplatser kan därför vara ett verktyg i Finansinspektionens tillsyn. Det kan bidra till att Finansinspektionen i berörda delar får en dagsaktuell överblick av institutens tjänster.

3.3.2 *Byte av betalkonto*

Eftersom det inte krävs att Finansinspektionen godkänner eller granskar de rutiner som betaltjänstleverantörer ska upprätta skriftligen, bedöms de föreslagna föreskrifterna endast marginellt påverka Finansinspektionens tillsyn.

3.3.3 *Rapportering av avgifter*

Finansinspektionen bedöms påverkas av reglerna om rapportering. Eftersom betaltjänstleverantörer måste ha möjlighet att rapportera löpande när avgifter ändras måste Finansinspektionens rapporteringssystem kunna ta emot rapporter löpande (så kallad händelsestyrd rapportering). Något sådant rapporteringssystem finns inte i dag och måste utvecklas. Det uppskattas innebära en engångskostnad på 600 000 kronor. Vidare kommer Finansinspektionen att behöva hantera informationen som lämnas, antingen genom att publicera den och driva den jämförelsewebbplats som avses i artikel 7 i betalkontodirektivet eller genom att vidarebefordra informationen. Oavsett vilken aktör som kommer att driva webbplatsen kommer de inrapporterade uppgifterna behöva hanteras och bearbetas tekniskt för att kunna användas. Det beräknas innebära en engångskostnad på 200 000 kronor.

När det har skapats tekniska möjligheter att rapportera dessa uppgifter till Finansinspektionen kommer myndigheten också att behöva ta framrapporten. Det uppskattas ta 10 timmar och innebära en kostnad på 13 000 kronor (1 300 kronor x 10 timmar). Eftersom den nationella förteckningen ska uppdateras vart femte år, återkommer denna kostnad vart femte år.

Kostnaderna för Finansinspektionen bedöms rymmas inom befintlig budget.